

בארה של תורה

פשט עיון ודרש בפרשת השבוע ופניני השקפה ומוסר / נכתב ונערך ב"ה ע"י הרב ראובן גולן

יו"ל ע"י מוסדות "דרכי תורה" רחובות (רח' הי"ש 12) לאור חזונו ומשנתו של מרן רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל

כתובת המערכת:

רחובות- ההגנה 56/5

טל' 054-8410805

דוא"ל להערות וקבלת

העלון מדי שבוע:

rg5740@gmail.com

©

גליון 800 סיון תשפ"ג שנה י"ד

העלון מוקדש לזיווג הגון לאחותי היקרה חנה בת אל בת מרת אמי זהבה תחי'

פרשת קרח

ברור שיש פה מימד של מסירות נפש, ברור שלחיות חיים של תורה בהרבה מובנים זו מסירות נפש. אך לא זו הנקודה, אלא השאלה היא כיצד האדם מתבונן על חיים אלו. ואם יש כלה כזו, שהיא מסתכלת על בית של תורה כבית של מסירות נפש, אי אפשר להחזיק מעמד כך. אי אפשר להתמיד כך במצב הזה. אלו חיים מתוך הרגשה תמידית של לחץ, של מרירות, חיים של קושי, ולחיות עד 120 מתוך קושי כזה גדול רק בשביל עולם הבא זה דבר שלא מחזיק מעמד.

"אני קבעתי את מושבי פה בבית המדרש"

האדמו"ר מוויז'ניץ ה"אמרי חיים" אמר פעם, שהנה הגמרא אומרת בקידושין בדף ל' ש"אם פגע בך מנוול זה, מושכהו לבית המדרש". המנוול הוא היצר הרע. ולכאורה, וכי צריך למשוך אותו לבית המדרש? הרי צריך לזרוק אותו! את היצר הרע צריך להוציא מבית המדרש ולא להכניס אותו לשם!!

אלא, הרי אין אדם שהיצר הרע בא ואומר לו, אין עולם הבא, אין גן עדן וכדו', היצר הרע לא בא בטענות כאלה. אז על מה הוא כן בא? הוא אומר לך נכון, זה שצפוי לך עוה"ב זו אמת, אבל מה עם העולם הזה? מה עם העולם הזה? אתה יושב כל היום בבית המדרש, ויש כל כך הרבה תענוגי עולם הזה בחוץ שאתה לא נהנה מהם, מדוע שלא תצא קצת, מדוע שלא תתענג.

ומהי התשובה? התשובה שאנו אומרים ליצר, אתה לא יודע מה זה העולם הזה, אני אגיד לך מה זה העולם הזה! ואז אתה מביא אותו לבית המדרש, ואומר בוא ותראה מה זה עולם הזה, תראה, תיכנס, תראה אברכים לומדים, מתפלפלים, בחדוה, בדיבוק חברים. זה עולם הזה!! זה עולם הזה!!!

כשאנחנו באים ללמוד בכלל, או כשאדם מגיע לשיעור תורה, מה עובר לנו בראש? אני הולך עכשיו למסור נפש. וזו טעות, אתה צריך להסתכל על עצמך לא כעל מסכן שמוסר נפש, אלא כעל אחד שבא לבית המדרש כי בו הוא מרגיש את תענוג העולם הזה. כי מכל מה שיש בעולם, מכל מה שיש לעולם להציע, אני בחרתי להיות פה בבית המדרש. או כמו שאמר המשורר "אני קבעתי את מושבי פה בבית המדרש". לא קבעתי את מושבי בבית המדרש בתור מסכנות, לא בתור מסירות נפש, קבעתי כי זה עונג העולם הזה, אין יותר עולם הזה מאשר להיות פה וללמוד. זה הבחינה, צריך לעבוד על זה כדי שנרגיש כך, וזו באמת הנקודה, להבין ולהרגיש מהו באמת התענוג בעולם הזה.

"אני יודעת שבכל רגע הוא מדפיס מיליוני דולרים"

למשל כשמדברים על מסירותה של הרבנית קנייבסקי ע"ה למען בעלה, או על רבניות אחרות שזכו לבעל גדול בתורה, אז מה הפשט, האם הן חיו כל הזמן בתחושה שהן מוסרות נפש? לפי מה שהרב שפירא אמר, הן לא היו זוכות למה שהבעלים שלהן היו אם כל החיים ההסתכלות שלהן היתה שהן מוסרות נפש. לא שייך, אין לזה קיום, זה לא ילך, אדם לא יכול כל החיים למסור נפש, זה קשה. אצלן זה היה במדרגה יותר גבוהה- אני נהנית מזה. זה קשה, לא תמיד זה קל, יש הרבה דברים שצריך לוותר עליהם, אבל בסוף הרעיון הוא שזה העולם הזה. לא רק עולם הבא. זה עולם הזה. זה שבעלי לומד

הגיע הזמן להסיר את המשקפיים!

אנחנו נמצאים בתקופה שבה הפרשיות שאנחנו קוראים בתורה עוסקות בדברים פחות נעימים שקרו במדבר, המתאוננים, חטא המרגלים, קורח ועדתו. אלו פרשיות של התמודדות, של ניסיונות, של קשיים, פרשיות שכל אחד מאיתנו עובר במסעות חיו. והשאלה היא אלו כלים יש לנו להתמודד עם כל זה, וכיצד צריכה להיות ההסתכלות שלנו על הדברים.

כולנו עוברים מהמורות וקשיים, וב"ה למרות הכל ממשיכים לעבוד את השי"ת, ללמוד תורה ולקיים מצוות. פעמים רבות אנו מרגישים שזוהי ממש מסירות נפש. וזה אכן כך. ובכל זאת המבט וההסתכלות משתנה מאדם לאדם, וההבדל כל כך גדול, וההשלכות כה מפליגות.

בישיבת באר יעקב היה בחור עילוי, בחור מתמיד ושקדן כליל המעלות. שהתעכב יותר מחבריו בתקופת השידוכים, בפרק "האיש מקדש". ולמה? לא בגלל שהוא חיפש חיצוניות, כסף, לא, זו לא הנקודה, להיפך, הוא רצה בת שתהיה בבחינת "מצא מין את מינו", מישהי כמוהו, עם מסירות נפש לתורה, שרוצה שבעלה ילמד, ישב בכלל נץ, בכלל חצות, בכלל כל היום כולו, בכלל שיש ושבט... לבסוף הוא מצא מישהי שאמרה לו "אני מוכנה למסור נפש עד טיפת הדם האחרונה כדי שהבעל שלי יגדל בתורה, שיהיה ת"ח!!!", ופיה וליבה היו שווים, היא התכוונה באמת למה שאמרה, וזה מאד דיבר אליו.

ב"ה הם התארסו, והוא בא לראש הישיבה הגאון הרב משה שמואל שפירא לבשר לו את הבשורה ואמר "היה שווה לחכות, למדתי הרבה זמן "האיש מקדש"... ועכשיו מצאתי את מה שחיפשתי".

להפתעתו ראש הישיבה שאל אותו, "האם אתה באת להודיע לי או להתייעץ איתי?". הבחור לא הבין כל כך, מה יש להתייעץ, הדברים כה ברורים, אין אמירה יותר ברורה מ"עד טיפת הדם האחרונה", מה שייך לשאול, מה שייך להתייעץ. הוא לא הבין את זה. ובכל זאת, מחמת כבוד ראש הישיבה הוא אמר "באתי להתייעץ".

לתדהמתו הרב אמר לו "**אם באת להתייעץ ולא להודיע, לך עכשיו לטלפון הציבורי של הישיבה, תתקשר לאבא של הכלה ותבטל את השידוך!**". הוא לא ידע את נפשו. הוא חשב לעצמו, עד שמצאתי מישהי צדיקה, איפה אמצא מישהי כזאת. מי תגיד לי משפט יותר גדול ממה שהיא אמרה. אבל, מה לעשות, אם הרב אמר אז עושים.

הוא הלך אבל וחפוי ראש והודיע להוריו ולהורי הכלה שהשידוך מבוטל. ואז הוא חזר לרב ושאל מדוע ולמה, איזה חיסרון יש בה? הרב שפירא אמר לו "כל הכבוד למסירות נפש שלה. אבל כמה זמן אדם יכול לחיות עם מסירות נפש? כמה אדם יכול לחיות חיים שהוא מרגיש בהם מסירות נפש? כמה, שבוע? שבועיים? חודש? כמה זמן אדם יכול לחיות כך? מי שבאמת מעריך תורה, מי שבאמת אוהבת תורה, לא מרגישה שהיא מוסרת נפש. להיפך, אם היא מרגישה שהתורה טוב סחרה מכל סחורה, אם היא באמת חיה מתוך תחושה שהתורה היא הדבר הכי גדול שיכול להיות, ושזוהי ההנאה הכי גדולה, הדבר הכי מתוק, אז מדוע זו מסירות נפש? ועוד "עד טיפת הדם האחרונה"? וכי דבר שאדם נהנה ממנו מאד הוא מרגיש מסירות נפש כשהוא עושה אותו?".

שודיה בת יחיא סיאיני ע"ה
אנום בת שרה שיעויה ע"ה
שרה בת רחמה אוחנה ע"ה
אסתר בת שמחה מלכא ע"ה

משה בן אמדה לוי ז"ל
שמשיון בן סעדיה גרסי ז"ל
דניאלה בת יהודית גרסי ע"ה
לינדה בת שמחה ע"ה ע"י אבושדיד

סאלם בן יוסף גמליאל ז"ל
יהודה בן אסתר ז"ל
אסתר בת מסעודה עטיה ע"ה
מזל בת זוהרה ע"ה ע"י בנו

שלמה בן רחל תם ז"ל
יחיא בן דוד דרף ז"ל
מנחם בן שלום דהרי ז"ל
משה בן שלמה ורחל ליבה ז"ל

תורה, או זה שאני לומד תורה, זה לא רק עניין של עולם הבא. זה עולם הזה.

שאלו פעם את הרבנית קנייבסקי "איך את יכולה לחיות איתו", שכנות שאלו אותה, עוד לפני שהיא נהייתה הרבנית קנייבסקי הידועה, איך את יכולה לחיות ככה? אף פעם לא מבקשת עזרה, אף פעם לא מטרידה אותו עם שום בקשה. והיא אמרה, "אני יודעת שבכל רגע הוא מדפיס מיליוני דולרים, איך אני יכולה להפסיק אותו אפילו לרגע אחד?". זו הסתכלות! לא משקפיים של מסירות נפש, אלא משקפיים של אני מרויחה מזה, זה טוב לי, זה תענוג, זה עולם הזה!! הצדקניות האלו הגיעו למדרגה שהם הרגישו שכל דקה של לימוד של הבעל זה עולם הזה, זה מיליוני דולרים, זה הדבר הכי טוב. אני לא מוסרת נפש, למסור נפש זה דבר קשה. אבל אם זה באמת הדבר הכי טוב, אז מה יש יותר טוב מזה? זו זכות עבורי.

"בשביל מה ללמוד? אצא לעבוד ואחזיק אברכים"

סיפרתי לפני כמה שנים על הגאון ר' אהרון קוטלר ראש ישיבת ליקווד שכדי להחזיק את הישיבה היה עושה מפעם לפעם דינר. ואחד הבחורים שהשתתף בדינר שמע כיצד הרב מסביר לעשירים כמה גדול יהיה שכרם בעולם הבא, ושם ילמדו אותם את כל מה שלומדי התורה למדו בזכותם בעולם הזה.

אחרי הדינר הבחור הזה בא עם קושיה לרב, "מדוע אנחנו לומדים בישיבה, בשביל מה ללמוד? אצא לעבוד, ובכסף שארוויח אחזיק כמה אברכים, וכך בעולם הבא ילמדו אותי הרבה תורה".

הרב קוטלר אמר לו "בחור יקר, אנחנו לא לומדים בישיבה בשביל עוה"ב, אנחנו לומדים בישיבה בשביל עולם הזה! כי אין עולם הזה מתוק יותר וטוב יותר מאשר ללמוד בישיבה".

זאת תשובה! הוא אמר לו, המבט שלך אינו נכון, בחור לא מגיע לישיבה בשביל למסור נפש ולבנות לעצמו את העולם הבא. וודאי שאני בונה לעצמי בכך את העולם הבא, אבל אני בא כי כסף לי, וטוב לי, ונעים לי לשבת וללמוד. גם אם תעבוד ותחזיק עשרים אברכים, מה יהיה לך? עולם הבא. עולם הזה יהיה לך? לא יהיה לך! מה זאת אומרת לא יהיה לי, אני ארוויח, מסתמא אצא לכמה מקומות, יהיו לי כל מיני אפשרויות שאין לאברך. נכון, אבל העולם הזה של אברך הוא הרבה יותר מהעולם הזה שלך, אפילו שתהיה העשיר הכי גדול שיש. יום אחד של אברך שיושב ולומד, האושר של העוה"ב שמונח בו וההנאה של העוה"ב שמונחת בו הם יותר ממה שיש לכל העשירים מכל מיני ההנאות שבעולם. כי ההנאה של העשירים זו הנאה רגעית, היא לא יכולה למלא אותם, אך ההנאה שיש לאדם שיושב ולומד סוגיה ומבין אותה היטב עד להלכה למעשה, אין דבר כזה בעולם! לא ידמה ולא ישווה.

וזו ההסתכלות שצריכה להיות לנו, אני לא מוותר בשביל בורא עולם, הפוך, אני בא כי אני אוהב את התורה, כי אני מבין שזה הדבר הכי טוב שקיים, זה הדבר הכי טוב שאני יכול לאחל לעצמי, ללמוד, להתפלל ולעבוד את ה' ותורתו.

ההצלחה בחינוך היא בהרגשה של הנאה וחוויה

לכן כשאנחנו קוראים פרשיות כאלה של ניסיונות, חשוב לדעת שיש הבדל מאוד גדול אם בחיים שלך אתה נוסע כל הזמן על הכביש של מסירות נפש, כי אז כל דבר קטן יכול לנענע אותך. כמה אני יכול למסור נפש, כמה, כמה אני יכול. כל קושי בפרנסה או כל קושי בבית או כל קושי בחיים מפיל אותך, וגם אם לא מפיל אז אין לך יציבות. למה? כי כל המהלך בחיים בנוי על מסירות נפש, וכמה כבר האדם יכול למסור נפש. אבל אם אתה הולך על מהלך שזה לא מסירות נפש,

אלא זה מה שטוב לי וכיף לי, אז אדרבה זו התרופה שלי. יש לי קושי, יש לי משבר, יש לי ניסיון, אני לך בעומקה של תורה, זה פותר לי את הכל, זה משכיח ממני את הכל.

וזה אותו הדבר גם בחינוך, מי שמגדל את הילדים שלו מתוך הבנה שבית של תורה הוא בית של מסירות נפש, הרי שיתכן מאד שהילד מתי שהוא יחליט שנמאס לו, הוא לא רוצה את זה, יש לו דברים יותר מעניינים. כי אף פעם לא שידרת לו שהנאה והטעם בעוה"ב זה ללמוד תורה, שידרת לו שלהיות דתי, להיות חרדי, להיות אברך, להיות בחור ישיבה זה מסירות נפש, זה משתלם. ולכן זו טעות לחנך ולהעמיד בית על מהלך של מסירות נפש. ואף שוודאי שאנחנו מוסרים נפש, ובוודאי שהמציאות בהרבה תחומים בחיים שלנו שאנחנו נמנעים מללכת לכל מיני מקומות או לקרוא או לשמוע או לאכול כל מיני דברים, לא כל דבר מותר לנו, יש הרבה דברים שסותרים את ההלכה ואנחנו נמנעים מהם, בוודאי שאנחנו מוסרים נפש. אבל אם אתה מעמיד את המהלך של החינוך על כך שאנחנו מוסרים נפש, זה לא יצליח לך.

צריך לבנות את המהלך על הנאה וחוויה. עד כמה כיף וטוב לנו, ועד כמה מסכנים אלה שאינם חיים חיי תורה. אלו חיים יש להם לעומת החיים הנפלאים שיש לנו. לא רק בעולם הבא, גם בעוה"ב. מה יש יותר הנאה מלשמור שבת, מה יש יותר הנאה מללמוד תורה.

"דרכיה דרכי נועם". התורה לא אומרת לך לחיות כל הזמן מתוך תחושה שאתה מוסר נפש, אלא נעימות, דרכי נעימות, תחיה מתוך הרגשה שהתורה זה דבר נעים מאין כמותו.

עלינו להרכיב משקפיים של תענוג

אדם צריך להתבונן במהלך שלו, מה אני, האם אני ממוסרי הנפש, או האם אני מהמתענגים. וזה כלול בדבריו הנודעים של המסילת ישרים, "שהאדם לא נברא אלא להתענג על ה'". האם המסילת ישרים מחנך אותנו פה למסירות נפש? האם הוא מתכוון שבעולם הבא יתענג על זיו שכניתו של ה' אבל בעולם הזה יחיה מתוך מסכנות ודחוקות? לא, זו לא הדרך. ספר מסילת ישרים זה לא מדריך רק להצלחה לחיי העוה"ב, הספר נכתב לאנשים כמונו שחיים בעוה"ב. זאת אומרת שהרמח"ל רוצה להדריך אותנו איך לחיות את החיים הכי משמעותיים והכי טובים בעוה"ב, ועל זה הוא אומר תחיה חיים של תענוג, לא של מסירות נפש, אלא של תענוג. אני לומד תורה וזה תענוג לי, יש לי בית של תורה וזה תענוג בשבילי, זה כיף, זה הכי טוב שיכול להיות, וזה מה שאני מחנך, זה מה שרואים עלי, זה מה שאני משדר. זה נקרא להתענג על ה'. לא רק בעוה"ב, אלא גם העוה"ב, חיים של תענוג. ומהו התענוג האמיתי? התורה, הספרים, הלימוד, הלימוד עם החברותא, הלימוד בשיעור תורה.

מדוע התנא בפרקי אבות מדגיש את ה"אשריך בעולם הזה", ועוד מקדים אותו ל"טוב לך בעולם הבא" בשעה שהעולם הבא הוא העיקר? אלא התנא רוצה ללמדנו שלא לחיות בתחושה של ויתור ומסכנות, אל תחיה כל הזמן בהרגשה שאתה מוסר נפש, גם אם באמת אתה מוסר נפש, אלא המבט צריך להיות מבט של עונג וטוב. אנחנו צריכים להסיר את המשקפיים של המסירות נפש, ולהרכיב משקפיים של תענוג. להתבונן בכך שאנחנו חיים חיי תענוג, ולחוש שחיים של תורה הם חיי תענוג, וזהו סוד ויסוד גדול להצלחה בלימוד תורה ובחינוך הילדים. והעושה כן זוכה לטובה וברכה גם בעולם הזה וגם בעולם הבא.

זמני תפילות בדרכי תורה שב"ק פרשת קרח

- מנין פלג המנחה - 18:25
- מנחה ערב שבת (קרבתות) - 19:25
- הדלקת נרות - 19:29
- שחרית מנין נץ (קרבתות) - 4:40
- שחרית מנין מרכזי (קרבתות) - 8:00
- מנחה מנין א' (קרבתות) - 13:30
- תהלים לבנות - 14:15
- שיעור גמרא אליבא דהלכתא מסכת ביצה - 14:15
- שיעור בהלכות שבת - 16:00
- תהלים לבנים - 16:30
- אבות ובנים - 17:00
- מנחה מנין ב' (קרבתות) - 18:00
- שיעור אור החיים פיתוחי חותם וזרע שמשון - 20:00
- צאת השבת - 20:21
- ערבית מוצ"ש - 20:30
- רבינו תם - 21:16

ימות החול (שבוע פ"ר חקת)

- שחרית (קרבתות) - א. מנין נץ. ב. 8:00
- מנחה (קרבתות) - א. 13:15. ב. 15:00
- ג. 19:30
- ערבית - 20:10

החייזוק היומי!

האזינו לחייזוק יומי מהרב גולן בקו "קול ראובן"

בטל' 0733-71-81-56 שלוחה 2

ניתן להאזין בקו למאות שיעורים במגוון נושאים:

הלכה, פרשת השבוע, מוסר וחסידות.